

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2013. április 25.*

„Szociálpolitika — A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód — 2000/78/EK irányelv — A 2. cikk (2) bekezdésének a) pontja, a 10. cikk (1) bekezdése és a 17. cikk —
A szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma — »A hátrányos megkülönböztetésre utaló tények« fogalma — A bizonyítási teher áthelyezése — Hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók — Egy hivatásos labdarúgóklub vezetőjeként fellépő és a közvélemény által annak tekintett személy — Homoszexuálisként bemutatott labdarúgó felvételének kizárására vonatkozó nyilvános kijelentések”

A C-81/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Curtea de Apel București (Románia) a Bírósághoz 2012. február 14-én érkezett, 2011. október 12-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Asociația Accept**

és

a **Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, V. Skouris, a Bíróság elnöke, a harmadik tanács tagjaként eljáró bíró, E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (előadó) és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: M. Aleksejev tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. január 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Asociația Accept képviseletében R.-I. Ionescu ügyvéd,
- a Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării képviseletében C.F. Asztalos, C. Nuică és C. Vlad, meghatalmazotti minőségben,
- a román kormány képviseletében R. H. Radu, E. Gane és A. Voicu, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: román.

– az Európai Bizottság képviselőjében J. Enegren és C. Gheorghiu, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.) 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja, 10. cikkének (1) bekezdése és 17. cikke értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Asociația Accept (a továbbiakban: Accept) és a Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (Hátrányos Megkülönböztetés elleni Küzdelem Nemzeti Tanácsa, továbbiakban: CNCD) között folyamatban lévő jogvita során az ez utóbbi által hozott azon határozat tárgyában terjesztették elő, amely részben elutasította egy hivatásos labdarúgóklub vezetőjeként fellépő és a közvélemény által is annak tekintett személy által tett, egy homoszexuálisként bemutatott labdarúgó e klubba történő felvételének kizárásáról szóló nyilvános nyilatkozatok miatt tett panaszt.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2000/78 irányelv első cikke értelmében ennek az irányelvnek „a célja a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános kereteinek a meghatározása az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel”.
- 4 Az említett irányelv (15), (28), (31) és (35) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„(15) Azoknak a tényeknek a megítélése, amelyek alapján közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésre lehet következtetni, a nemzeti joggal vagy gyakorlattal összhangban a nemzeti igazságszolgáltatásra vagy egyéb, illetékes hatóságokra tartozik [...]

[...]

(28) Ez az irányelv minimális elvárásokat határoz meg, így lehetőséget biztosít a tagállamoknak, hogy kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. [...]

[...]

(31) A bizonyítási teher szabályai megváltoztathatók, amikor hátrányos megkülönböztetés esetének alapos gyanúja merül fel. Az egyenlő bánásmód elvének hatékony alkalmazása érdekében a bizonyítási teher visszaszáll az alperesre, amikor a hátrányos megkülönböztetés bizonyított. [...]

[...]

(35) A tagállamoknak hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókról kell rendelkezniük az ennek az irányelvnek az alapján hozott kötelezettségek megszegése esetére.”

- 5 Ugyanezen irányelv 2. cikke, mely „A hátrányos megkülönböztetés fogalma” címet viseli, az (1)–(3) bekezdésében így rendelkezik:

„(1) Ezen irányelv alkalmazásában az »egyenlő bánásmód elve« azt jelenti, hogy az 1. cikkben említett okok alapján nem szabad semmiféle közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést tenni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

- a) A közvetlen hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha egy személy egy másikhoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesül, részesült vagy fog részesülni egy hasonló helyzetben az 1. cikkben hivatkozott okok bármelyike alapján;

[...]

(3) A zaklatás az (1) bekezdés értelmében a hátrányos megkülönböztetés egy olyan formájának tekintendő, amikor nemkívánatos magatartásra kerül sor az 1. cikkben említett okok bármelyike alapján olyan céllal vagy olyan hatást kiváltva, amely sérti valamely személy méltóságát, és megfélemlítő, ellenséges, lekicsinylő, megalázó vagy sértő környezetet teremt. A tagállamok nemzeti jogukkal és gyakorlatukkal összhangban ebben az összefüggésben határozhatják meg a zaklatás fogalmát.”

- 6 A 2000/78 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése a következőképpen szól:

„A[z Európai Unióra] átruházott hatáskörök korlátain belül ezt az irányelvet minden személyre alkalmazni kell, mind a köz-, mind a magánszféra vonatkozásában, beleértve a köztisztviselőket [helyesen: állami szerveket] is a következőkre tekintettel:

- a) a munkavállaláshoz, önálló vállalkozáshoz, a foglalkozáshoz való hozzájutás feltételei, beleértve a kiválasztási és toborzási [helyesen: felvételi] feltételeket, bármely tevékenységi ágban és a szakmai hierarchia minden szintjén [...].

[...]”

- 7 Az irányelv 8. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „[a] tagállamok bevezethetnek, illetve fenntarthatnak olyan intézkedéseket, amelyek az ezen irányelvben meghatározottaknál kedvezőbbek az egyenlő bánásmód elvének védelmét illetően”.

- 8 Az említett irányelv 9. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az irányelv által előírt kötelezettségek betartására szolgáló jogi és/vagy közigazgatási eljárások [...] minden olyan személy számára hozzáférhetőek legyenek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte [...].

(2) A tagállamok biztosítják, hogy azok a szövetségek [helyesen: egyesületek], szervezetek vagy egyéb jogi személyek, amelyeknek – a nemzeti jogban meghatározott előírásoknak megfelelően – törvényes érdeke, hogy ezen irányelv rendelkezéseit betartsák, részt vehessenek az ezen irányelv által előírt kötelezettségek betartására létrehozott, bármilyen jogi és/vagy közigazgatási eljárásban, akár a panaszos helyett, akár a panaszos mellett fellépve, annak jóváhagyásával.

(3) Az (1) és (2) bekezdés nem érinti az egyenlő bánásmód elvére vonatkozó keresetek határidőivel kapcsolatos nemzeti szabályokat.”

- 9 Ugyanezen irányelv 10. cikke, amely a „Bizonyítási teher” címet viseli, (1)–(4) bekezdésében így rendelkezik:

„(1) A tagállamok nemzeti igazságszolgáltatási rendszerüknek megfelelően megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy azok a személyek, akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte, bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényekre hivatkozhatnak, amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt, akkor az alperes kötelessége annak bizonyítása, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét.

(2) Az (1) bekezdés nem akadályozhatja meg, hogy a tagállamok olyan bizonyítási szabályokat vezessenek be, amelyek kedvezőbbek a felperes számára.

(3) Az (1) bekezdést nem lehet alkalmazni büntetőjogi eljárások során.

(4) Az (1), (2) és (3) bekezdést kell alkalmazni minden olyan jogi eljárás esetén, amelyet a 9. cikk (2) bekezdése alapján indítottak.”

- 10 A 2000/78 irányelv 17. cikke szerint:

„A tagállamok meghatározzák az irányelv következtében elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és minden szükséges intézkedést megtesznek annak biztosítására, hogy azokat alkalmazzák. A szankciónak, amely állhat az áldozat részére fizetendő kártérítésből, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie.”

A román jog

- 11 A későbbiekben többek között a 2006. július 14-i 324. sz. törvény által módosított és kiegészített, majd 2007. február 8-án újra kihirdetett, a bármilyen formában történő hátrányos megkülönböztetés megelőzéséről és szankcionálásáról szóló, 2000. augusztus 31-i 137. sz. kormányrendelet (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 99. sz., 2007. február 8., a továbbiakban: 137/2000. sz. kormányrendelet) elsősorban a 2000/78 irányelv átültetésére irányul.
- 12 A 137/2000 sz. kormányrendelet 2. cikkének (11) bekezdése szerint a törvény által előírt feltételek teljesülése esetén a hátrányosan megkülönböztető magatartás kiváltja az esettől függően a polgári jogi, szabálysértési vagy büntetőjogi felelősséget.
- 13 A 137/2000. sz. kormányrendelet 5. cikke különösen szabálysértésnek minősíti azt a tényt, hogy valamely személy gazdasági tevékenységben történő részvételét annak szexuális irányultságától tegyék függővé.
- 14 A 137/2000. sz. kormányrendelet 7. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy szabálysértésnek minősül, ha valamely természetes vagy jogi személy munkára való felvételét többek között a személy szexuális irányultsága miatt megtagadják. Ez alól kivételt képeznek a törvényben meghatározott esetek.
- 15 A 137/2000. sz. kormányrendelet 15. cikke a következőképp rendelkezik:

„[...] [m]inden olyan magatartás, amely nem tartozik a büntető törvény hatálya alá, de valamely személlyel, személyek egy meghatározott csoportjával, vagy valamely közösséggel szemben a [...] szexuális irányultságával összefüggésben valósul meg olyan céllal, hogy sértse azok emberi méltóságát vagy megfélemlítő, ellenséges, lealacsonyító, megalázó vagy sértő környezetet teremtsen, [...] szabálysértésnek minősül.”

16 A 137/2000. sz. kormányrendelet 20. cikke értelmében:

„1) Aki úgy véli, hogy hátrányos megkülönböztetés érte, az a tényállás bekövetkezésétől számított egy éven belül, illetve attól az időponttól számított egy éven belül, hogy a tényállás bekövetkezéséről tudomást szerezhetett volna, a [CNCD-hez] fordulhat.

2) A [CNCD] a kérelemről az irányító testület döntése alapján határoz [...]

[...]

6) Az érdekelt félnek kell bizonyítania azokat a tényeket, amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt, míg az a személy, aki ellen a panaszt benyújtották, viseli a bizonyítás terhet azt illetően, hogy az adott tények nem jelentenek hátrányos megkülönböztetést. [...]

7) Az irányító testület panasz benyújtásának időpontjától számított 90 napon belül hoz határozatot, amely tartalmazza: [...] a pénzbírság megfizetésének módját, [...]

[...]”

17 A 2000/137. sz. kormányrendelet 26. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„1) Az 5–8. cikkben és a 15. cikkben meghatározott szabálysértések, ha a hátrányos megkülönböztetés természetes személyre vonatkozik, 400-tól 4000 RON-ig terjedő, ha személyek egy csoportjára, illetve egy közösségre vonatkozik, 600-tól 8000 RON-ig terjedő pénzbírsággal sújthatók.

2) Ezek a szankciók a jogi személyekkel szemben is alkalmazhatóak. [...]”

18 A 2000/137. sz. kormányrendelet 27. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Aki úgy véli, hogy őt hátrányos megkülönböztetés érte, az általános szabályok szerint, bíróság előtt kártérítést követelhet, illetve kérheti a hátrányos megkülönböztetés előtti helyzet visszaállítását vagy az abból fakadó helyzet megszüntetését. E kérelem [...] nem vonatkozik a [CNCD-hez] benyújtott panaszokra.”

19 A 2000/137. sz. kormányrendelet 28. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„Azok a társadalmi szervezetek, amelyek célja az emberi jogok védelme, vagy amelyeknek jogos érdekük fűződik a hátrányos megkülönböztetés elleni harchoz, keresetösségi joggal rendelkeznek, amennyiben a hátrányos megkülönböztetés tevékenységi körükön belül nyilvánul meg, és az egy közösséget, illetve egy csoportot érint.”

20 A szabálysértésekről szóló, a későbbiekben módosított és kiegészített 2001. július 12-i 2. sz. kormányrendelet (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 410. sz., 2001. július 25., a továbbiakban: 2/2001 sz. kormányrendelet) 5. cikkének (2) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„A szabálysértéseket elsősorban a) figyelmeztetéssel, b) szabálysértési bírsággal, c) közérdekű munkával kell sújtani.”

21 A 2/2001. sz. kormányrendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében „a figyelmeztetés egy olyan, szóbeli vagy írásbeli megrovás, amelyben a szabálysértőt figyelmeztetik a bekövetkezett tényállás társadalomra való veszélyességére és felhívják a jogi rendelkezések betartására”.

- 22 A 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikkének (1) bekezdése értelmében a szabálysértési bírság kiszabásának elévülési ideje a tényállás bekövetkezésétől számított hat hónap.
- 23 A 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikkének (4) bekezdése értelmében különös törvények a szabálysértési szankciók kiszabása tekintetében a fentiektől eltérő elévülési időt állapíthatnak meg.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 24 Az Accept társadalmi szervezet, amelynek célja, hogy előmozdítsa, illetve védje a lesbikus, homoszexuális, biszexuális és transzszexuális személyek jogait, 2010. március 3-án panaszt nyújtott be G. Becali és az SC Fotbal Club Steaua București SA (a továbbiakban: FC Steaua) ellen, arra hivatkozva, hogy megsértették az egyenlő bánásmód elvét a foglalkoztatásra vonatkozóan.
- 25 A panasz alátámasztásául az Accept előadta, hogy G. Becali 2010. február 13-án egy hivatásos labdarúgó esetleges átigazolását, illetve ez utóbbi feltételezett szexuális irányultságát érintő interjúban olyan nyilatkozatokat tett, amelyeknek a tartalma szerepel a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben feltett első kérdésben. G. Becali nyilatkozataiból az következik, hogy inkább alkalmazza egy ifjúsági labdarúgó csapat játékosát, minthogy felvegyen egy állítólagosan homoszexuális labdarúgót. Az Accept szerint a G. Becali által így megerősített újságírói feltételezések – miszerint X homoszexuális – meghiúsították, hogy e játékosal munkaszerződést kössenek.
- 26 Az Accept azt állította, hogy G. Becali szexuális irányultságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósított meg, megsértve a foglalkoztatásra vonatkozó egyenlőség elvét, illetve a homoszexuális személyek méltóságát.
- 27 Ami a CNCD előtti eljárás másik alperesét illeti, nevezetesen az FC Steauát, az Accept szerint annak ellenére, hogy G. Becali nyilatkozatai elterjedtek a médiában, e futballklub egyszer sem határolódott el ezektől a kijelentésektől. Épp ellenkezőleg, az FC Steaua ügyvédje megerősítette, hogy a játékosok felvételére vonatkozó ilyen politikát azzal az indokkal folytatták a klub szintjén, hogy a „csapat olyan, mint egy család”, és, hogy egy homoszexuális személynek a csapatban való jelenléte „feszültségeket idézne elő a csapaton belül, valamint a nézők soraiban”. Másfelől az Accept úgy véli, hogy amikor G. Becali a szóban forgó kijelentéseket tette, még az FC Steaua részvényese volt.
- 28 A CNCD 2010. október 13-i határozatával többek között azt állapította meg, hogy az alapügyben szóban forgó tényállás kívül esik egy esetleges munkaviszony alkalmazási körén. A CNCD szerint G. Becali nyilatkozatai nem minősíthetők a munkáltató vagy annak jogi képviselője által, sem a felvételért felelős személy által tett nyilatkozatoknak, még akkor sem, ha ő a vonatkozó nyilatkozatok megtételekor az FC Steaua részvényese volt.
- 29 Mindazonáltal a CNCD arra az álláspontra helyezkedett, hogy G. Becali kijelentéseivel a hátrányos megkülönböztetés zaklatás formájában megvalósult. Ezért G. Becalit figyelmeztetésben részesítette, amely a 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikke (1) bekezdésével összhangban az akkor lehetséges egyetlen szankció volt, hiszen a CNCD a tényállás bekövetkezésétől számított hat hónapon túl hozott határozatot.
- 30 Az Accept a határozat ellen keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, és lényegében mindenekelőtt a határozat megsemmisítését kérte; továbbá annak megállapítását, hogy a tényállás a munkaviszony körébe tartozik, illetve hogy bizonyításra került olyan tények fennállása, amelyek lehetővé teszik a hátrányos megkülönböztetés feltételezését; végül pedig figyelmeztetés helyett bírság kiszabását kérte.

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bíróság C-54/07. sz. Feryn-ügyben 2008. július 10-én hozott ítélete (EBHT 2008., I-5187. o.), nem szolgál számára elegendő információval, mivel a hátrányosan megkülönböztető jellegű nyilatkozatok egy olyan személytől származnak, aki jogszerűen ugyan nem kötelezhet valamely, a személyi állomány felvételét végző társaságot, de a társasággal fennálló szoros kapcsolatai miatt meghatározó módon befolyásolhatja annak döntését, vagy legalábbis olyan személynek tekinthető, aki képes meghatározó módon befolyásolni a döntést.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság úgy gondolja, hogy az FC Steaua és G. Becali közötti kapcsolat mindenképpen atipikus. Ugyanis ez utóbbi jogi szempontból nézve 2010. február 8-án eladta az FC Steaua részvényeit, ezt a 2010. február 23-i cégbejegyzés is tanúsítja, miközben a hátrányosan megkülönböztető kijelentések 2010. február 13-án hangzottak el. Márpedig a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagok alapján a román jogban a részvényeladás harmadik személyekkel szemben csak akkortól válik érvényessé, hogy az a cégnyilvántartásba való bejegyzéssel nyilvánossá válik. A kérdést előterjesztő bíróság szerint G. Becali a részvényeladást követően változatlan magatartást tanúsított a nyilvános szereplései során, és továbbra is az FC Steaua „finanszírozójaként” tüntette fel magát. Ilyen körülmények között, legalábbis a látszat szintjén G. Becali ugyanolyan kapcsolatot tart fenn az FC Steauával, mint a részvényeladást megelőzően.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá lényegében azt szeretné tudni, hogy a 2000/78 irányelv 10. cikke által előírt bizonyítási teher megfordulása keretében a hivatásos labdarúgóklub azon kötelezettsége, hogy bizonyítsa a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés hiányát, a gyakorlatban teljesíthetetlennek bizonyulhat-e, mivel e bíróság szerint azon tény bizonyítása, hogy az ilyen klub a játékosokat azok szexuális irányultságának figyelembevétele nélkül alkalmazta, sértheti a magánélet tiszteletben tartásához való jogot.
- 34 Az említett bíróság megállapítja továbbá, hogy a 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikkének (1) bekezdése értelmében, függetlenül a CNCD által megállapított esetleges hátrányos megkülönböztetés súlyosságától, ha a CNCD az adott tényállás bekövetkezésétől számított hat hónapos határidő lejártát követően hoz határozatot, nem alkalmazhat szankcióként szabálysértési bírságot, kizárólag – ugyanezen kormányrendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében – figyelmeztetést, amelyre nem vonatkozik az elévülési szabály.
- 35 Ilyen körülmények között a Curtea de Apel București az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Alkalmazhatók-e a [2000/78] irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezések abban az esetben, ha egy labdarúgóklub fő tisztségviselőjeként (»elnök«) fellépő, és a média által, valamint a társaságnál ekként elismert részvényese a következőket nyilatkozta:

»Még ha az [FC Steauát] be is kellene zárnom, akkor sem vennék homoszexuális labdarúgót a csapatba. A pletyka az csak pletyka, de ezt leírni, úgy hogy nem igaz, és még a címlapra is tenni...Talán nem igaz, hogy [X labdarúgó játékos] homoszexuális. De ha mégis? Egyszer mondtam az egyik nagybátyámnak, aki nem hisz se Istenben, se Ördögben. Mondtam neki: 'tegyük fel, hogy Isten nem létezik. És ha mégis? Mit veszítesz, ha áldozol? Nem lenne jó a mennyszágba menni?' Igazat adott nekem. Egy hónappal a halála előtt áldozott, Isten bocsássa meg vétkeiket. A családomban nincs helye melegeknek, és a FC Steaua a családom. Annál, hogy egy homoszexuális játékos legyen a pályán még egy ifjúsági játékos is jobb. Nincs szó hátrányos megkülönböztetésről. Senki sem kötelezhet arra, hogy valakivel együtt dolgozzak. Ahogyan nekik is vannak jogaik, úgy nekem is jogom van hozzá, hogy azzal dolgozzak, akivel én akarok.«

»Még ha a Steaua klubot be is kell zárnom, akkor sem vennék fel egy homoszexuálist a csapatba. Talán nem igaz, hogy homoszexuális. És ha mégis? A családomban nincs helye melegeknek, és a [z FC Steaua] a családom. A meleg labdarúgó helyett az ifjúsági játékosal is jobb játszani. Nincs szó hátrányos megkülönböztetésről. Senki sem kötelezhet arra, hogy valakivel együtt dolgozzak. Ahogy nekik is

vannak jogaik, úgy nekem is megvan a jogom ahhoz, hogy azzal dolgozzak, akivel én szeretnék. Még ha Isten álmomban azt is mondaná, hogy X labdarúgó nem homoszexuális, akkor sem kellene. Az újságokban túl sokszor írták már le, hogy homoszexuális. Még ha az [X játékos jelenlegi klubja] ingyen adná is, akkor sem kellene. Lehetne a legrészegesebb, a legösszeférhetlenebb, de ha homoszexuális, akkor nem akarok róla hallani!«?

- 2) Ami az eljárás alá vont [FC Steaua] illeti, a fent hivatkozott kijelentések mennyiben tekinthetők a [2000/78] irányelv 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett olyan tényeknek, »amelyek alapján feltételezhető, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt«?
- 3) Mennyiben áll fenn a *probation diabolica* esete, amennyiben a [2000/78] irányelv 10. cikkének (1) bekezdése alapján az ügyben megfordul a bizonyítási teher, és az eljárás alá vont [FC Steaua] köteles annak bizonyítására, hogy nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét, és különösen, hogy a szexuális irányultság nem befolyásolja a felvételt?
- 4) A szabálysértési bírságnak a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó ügyekben a [...] 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikkének (1) bekezdése szerinti, a tényállás bekövetkezésétől számított hat hónapos elévülési idő lejártát követően történő alkalmazhatatlansága ellentétes-e a [2000/78] irányelv 17. cikkével, tekintettel arra, hogy a szankciónak hátrányos megkülönböztetés esetén hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes megfontolások

- 36 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében az ilyen közvetlen hátrányos megkülönböztetés fennállásának nem feltétele, hogy azonosítható legyen a sértett személy, aki állítása szerint ilyen hátrányos megkülönböztetésnek vált áldozatává (lásd a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvvel [HL L 180., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 20. fejezet, 1. kötet, 23. o.] kapcsolatban a fent hivatkozott Feryn-ügyben hozott ítélet 23–25. pontját).
- 37 Egyébiránt, figyelemmel különösen a 2000/78 irányelv 8. cikkének (1) bekezdésére, az irányelv 9. cikkének (2) bekezdése egyáltalán nem tiltja, hogy a tagállamok nemzeti jogszabályaikban biztosítsák, hogy az egyesületek, amelyeknek érdekükben áll az ebben az irányelvben előírt rendelkezések betartásának biztosítása, bírósági vagy közigazgatási eljárást indíthassanak annak érdekében, hogy az említett irányelvből eredő kötelezettségeket biztosítsák, akkor is, ha nem egy meghatározott sértett személy nevében, illetve egy azonosítható sértett személy hiányában járnak el (lásd szintén a fent hivatkozott Feryn-ügyben hozott ítélet 27. pontját).
- 38 Amikor egy tagállam ilyen jogot biztosít, a 2000/78 irányelv 8. cikke (1) bekezdésének, 9. cikke (2) bekezdésének, valamint 10. cikke (1), (2) és (4) bekezdésének egymással összefüggésben történő értelmezéséből az következik, hogy azzal sem ellentétes az, hogy a bizonyítási teher áthelyezése – ahogy azt a 10. cikk (1) bekezdése előírja – olyan helyzetekre is alkalmazandó, amikor egy egyesület anélkül indít eljárást, hogy egy meghatározott sértett nevében vagy érdekében, illetve annak jóváhagyásával járna el. A jelen esetben magából a feltett második és harmadik kérdés szövegéből az következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak az említett irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében előírt bizonyítási teher áthelyezését, adott esetben és a Bíróság ezen kérdésekre adott válaszai függvényében, alkalmaznia kell az alapeljárásban.

- 39 A Bíróság előtt nem képezi vita tárgyát, hogy az Accept olyan típusú egyesület, amelyet a 2000/78 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése is említ, és hogy a 137/2000 sz. kormányrendelet 28. cikkének (1) bekezdése lehetőséget ad az Accept számára, hogy bírósági vagy közigazgatási eljárást indítson annak érdekében, hogy a fenti irányelvből eredő kötelezettségek tiszteletben tartását biztosítsa, anélkül hogy egy meghatározott sértett nevében járna el, illetve, hogy az Accept ugyanezen kormányrendelet 20. cikkének (6) bekezdése értelmében „érdekelt félnek” minősülhet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdéstről

- 40 Az első két kérdés lényegében annak meghatározására irányul, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (2) bekezdését és 10. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tényállás minősülhet „olyan tények[nek], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] hátrányos megkülönböztetés történt” egy hivatásos labdarúgóklub esetében, noha a szóban forgó nyilatkozatok egy olyan személytől származnak, aki annak ellenére, hogy e klub vezetőjeként lép fel, és mind a média, mind a társaság annak tekinti, felvételi kérdésekben jogilag nem feltétlenül rendelkezik döntési, illetve képviseleti jogosultsággal.
- 41 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján indított eljárásokban nem tartozik a Bíróság hatáskörébe az alapügy tényállásának értékelése, sem az általa értelmezett jogszabályoknak a nemzeti intézkedésekre vagy tényállásokra való alkalmazása, mivel e kérdések a nemzeti bíróság kizárólagos hatáskörét képezik (lásd többek között a C-451/03. sz. Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti ügyben 2006. március 30-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-2941. o.] 69. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ily módon nem a Bíróság feladata állást foglalni abban a kérdésben, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ismertetett, az alapjogvita alapjául szolgáló körülmények megvalósítanak-e szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést.
- 42 Amint többek között a 2000/78 irányelv (15) preambulumbekkezdéséből kitűnik, a hátrányos megkülönböztetés fennállására utaló tények értékelése a nemzeti jogszabályoknak és/vagy gyakorlatnak megfelelően a nemzeti bíróságok vagy az egyéb illetékes szervek feladata (lásd a C-415/10 sz. Meister-ügyben 2012. április 19-én hozott ítélet 37. pontját). A fenti irányelv 10. cikkének (1) bekezdése szerinti mechanizmusnak megfelelően, ha ilyen tények bizonyításra kerülnek, az alperesnek második lépésben bizonyítania kell a fenti hatóság előtt, hogy nem sérült az említett irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerinti egyenlő bánásmód elve.
- 43 Következésképpen a Bíróság az uniós jog értelmezésével kapcsolatban minden olyan információt megadhat a nemzeti bíróságnak, amely a határozatának meghozatalához hasznosnak bizonyulhat (lásd többek között a C-54/07. sz. Feryn-ügyben hozott ítélet 19. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-163/10. sz. Patriciello-ügyben 2011. szeptember 6-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-7565. o.] 21. pontját).
- 44 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2000/78 irányelv 1. cikkéből és 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjából az következik, hogy ezt az irányelvet alkalmazni kell az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tényállásokra, amelyek a foglalkoztatás és munkavégzés terén „a munkavállaláshoz való hozzájutás feltételei[ről], beleértve a [...] és toborzási [helyesen: felvételi] feltételeket”, szóló nyilatkozatokra vonatkoznak.
- 45 E megállapítást nem befolyásolja az alapeljárás során hangsúlyozott azon tény, hogy a hivatásos labdarúgók felvételi eljárása nem nyilvános felhívás vagy közvetlen tárgyalás alapján zajlik, hanem egy olyan kiválasztási eljárás eredményeképpen, amelynek előfeltétele a jelentkezések benyújtása és azoknak a munkáltató érdekeire tekintettel történő előválogatása. Ugyanis a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az Unió célkitűzéseire tekintettel a sport az uniós jog hatálya alá tartozik, amennyiben gazdasági tevékenységnek minősül (lásd többek között a 13/76 sz. Donà-ügyben 1976. július 14-én hozott ítélet [EBHT 1976., 1333. o.] 12. pontját és a C-325/08. sz. Olympique

Lyonnais-ügyben 2010. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-2177. o.] 27. pontját). Ez vonatkozik a hivatásos és félhivatásos labdarúgó-játékosok tevékenységére is, hiszen munkaviszonyban állnak, illetve díjazás ellenében nyújtanak szolgáltatásokat (a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4921. o.] 73. pontja).

- 46 Amint azt lényegében a kérdést előterjesztő bíróság is megállapította, a fent hivatkozott Feryn-ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló konkrét jogvitában olyan nyilatkozatokról volt szó, amelyeket a Feryn NV társaság egyik vezetője tett, aki – amint az az említett ítélet alapjául szolgáló előzetes döntéshozatali kérelemben feltett kérdések megfogalmazásából is kitűnik – jogilag meghatározhatja a társaság munkaerő-felvételi politikáját (lásd a fent hivatkozott Feryn-ügyben hozott ítélet 2., 16., 18. és 20. pontját).
- 47 A fent hivatkozott Feryn-ügyben hozott ítéletből azonban nem lehet arra következtetni, hogy valamely meghatározott szervezet munkaerő-felvételi politikájára vonatkozóan nyilatkozatot tevő személynek szükségszerűen rendelkeznie kell az e politika közvetlen meghatározására, vagy akár az e szervezet munkaerő-felvételi kérdésekben történő képviselőire irányuló jogképességgel ahhoz, hogy a 2000/78 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének megfelelően bizonyított legyen az „olyan tények [fennállása], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] hátrányos megkülönböztetés történt”.
- 48 Ugyanis önmagában az a körülmény, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nyilatkozatok nem közvetlenül valamely meghatározott alperestől származnak, nem feltétlenül zárja ki azt, hogy e fél vonatkozásában megállapítható legyen az említett irányelv 10. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „olyan tények [fennállása], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] hátrányos megkülönböztetés történt”.
- 49 Ebből az következik, hogy egy alperes munkáltató nem tudja megcáfolni a hátrányosan megkülönböztető munkaerő-felvételi politika folytatására utaló tények fennállását azon kijelentésre szorítkozva, hogy a homofób munkaerő-felvételi politika fennállását sugalmazó nyilatkozatok olyan személytől származnak, aki bár állítása és a látszat szerint a munkáltató irányításában fontos szerepet tölt be, a munkaerő-felvételi kérdésekre vonatkozóan nem rendelkezik döntési joggal.
- 50 Az alapügyhöz hasonló tényállásoknál az a tény, hogy a munkáltató nem határolódott el egyértelműen a szóban forgó nyilatkozatoktól, olyan körülménynek minősül, amelyet az eljáró hatóság figyelembe vehet a tényállás átfogó vizsgálata során.
- 51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a közvélemény, illetve az érintett csoportok véleménye releváns bizonyítéknak minősülhet az alapügyben szóban forgó nyilatkozatok átfogó értékelésénél (lásd ebben az értelemben a C-470/03. sz. AGM-COS.MET-ügyben 2007. április 17-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-2749. o.] 55–58. pontját).
- 52 Egyébként az a körülmény, hogy valamely, az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló hivatásos labdarúgóklub nem kezdeményezett egyeztetéseket egy homoszexuálisnak ismert sportoló felvételére – ellentétben a CNCD által a Bíróság elé terjesztett írásbeli, illetve szóbeli észrevételekben sugallattal –, nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a klub által alkalmazott hátrányos megkülönböztetés fennállására utaló tényállást megvalósultnak lehessen tekinteni.
- 53 A fentiek alapján az első és második kérdésre az a válasz adandó, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (2) bekezdését és 10. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tényállás minősülhet „olyan tények[nek], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] hátrányos megkülönböztetés történt” egy hivatásos labdarúgóklub esetében, noha a szóban forgó nyilatkozatok egy olyan személytől származnak, aki annak ellenére, hogy e klub vezetőjeként lép fel, és mind a média, mind a társaság annak tekinti, felvételi kérdésekben jogilag nem feltétlenül rendelkezik döntési, illetve képviselői jogosultsággal.

A harmadik kérdésről

- 54 A harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy abban az esetben, ha az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tények „olyan tények[nek minősülnek] [...], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] [szexuális irányultságon alapuló] hátrányos megkülönböztetés történt” valamely hivatásos labdarúgóklub játékosainak felvételekor, a 2000/78 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése által meghatározott bizonyítási teher nem vezet-e olyan bizonyítás megköveteléséhez, amelyet lehetetlen teljesíteni a magánélet tiszteletben tartásához való jog sérelme nélkül.
- 55 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy amikor az említett irányelv értelmében bizonyításra kerülnek azok a tények, amelyek alapján feltételezhető, hogy hátrányos megkülönböztetésre került sor, az egyenlő bánásmód elvének hatékony alkalmazása megkívánja, hogy a bizonyítási teher az érintett alpereseket terhelje, akiknek bizonyítaniuk kell, hogy nem sértették meg az említett elvet (lásd ebben az értelemben a C-303/06. sz. Coleman-ügyben 2008. július 17-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5603. o.] 54. pontját).
- 56 Ebben a helyzetben az alperesek a rendelkezésre álló jogi eszközökkel az illetékes nemzeti hatóságok előtt vitathatják a jogsértést, többek között annak bizonyításával, hogy a munkaerő-felvételi politikájuk olyan tényezőkön alapul, amelyek függetlenek minden szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetéstől.
- 57 A 2000/78 irányelv 10. cikkének (1) bekezdéséből eredő egyszerű vélelem megdöntéséhez nem szükséges, hogy valamely alperes azt bizonyítsa, hogy a múltban felvettek már meghatározott szexuális irányultsággal rendelkező személyt, mivel egy ilyen követelmény bizonyos körülmények között ténylegesen sértheti a magánélet tiszteletben tartásához való jogot.
- 58 A körülmények átfogó értékelésekor, melynek elvégzése tehát az ügyben eljáró nemzeti hatóság feladata, több egybevágó bizonyíték alapján megcáfolható a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés látszata. Amint azt az Accept lényegében kifejtette, ilyen bizonyíték lehet különösen az érintett alperesnek a hátrányos megkülönböztetést eredményező nyilvános kijelentésektől való egyértelmű elhatárolódásra irányuló reakciója, valamint az egyenlő bánásmód elvének a 2000/78 irányelv értelmében történő tiszteletben tartásának biztosítása érdekében az e fél munkaerő-felvételi politikája terén kifejezett rendelkezések megléte.
- 59 A fentiekre tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelv 10. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tények „olyan tények[nek minősülnek], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] [szexuális irányultságon alapuló] hátrányos megkülönböztetés történt” valamely hivatásos labdarúgóklub játékosainak felvételekor, a 2000/78 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése által meghatározott bizonyítási teher nem vezet olyan bizonyítás megköveteléséhez, amelyet lehetetlen teljesíteni a magánélet tiszteletben tartásához való jog sérelme nélkül.

A negyedik kérdésről

- 60 A negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2000/78 irányelv 17. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint abban az esetben, ha a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést megállapítják, de e megállapításra a tényállás bekövetkezésétől számított hat hónapos elévülési idő lejártát követően kerül sor, akkor csak az alapügyben szereplőhöz hasonló figyelmeztetést lehet alkalmazni.

- 61 A 2000/78 irányelv 17. cikke a tagállamokra bízta, hogy meghatározzák az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciórendszer, és hogy tegyenek meg minden szükséges intézkedést az ilyen szankciók végrehajtásának biztosítása érdekében. Bár nem ír elő konkrét szankciókat, e cikk pontosítja, hogy az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciók hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek.
- 62 Egy olyan eljárásban, ahol a törvény által arra felhatalmazott egyesület bírósághoz fordul a 2000/78 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése szerinti hátrányos megkülönböztetés megállapítása és szankcionálása céljából, az irányelv 17. cikke alapján alkalmazandó nemzeti szabályozás által előírandó szankcióknak is hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűnek kell lenniük, beleértve azt az esetet is, ha nincs azonosítható sértett (lásd analógia útján a fent hivatkozott Feryn-ügyben hozott ítélet 38. és 40. pontját).
- 63 Ebből következik, hogy egy tagállam jogrendjében a 2000/78 irányelv 17. cikkének átültetése érdekében kialakított szankciórendszernek az ugyanezen irányelv 9. cikkének végrehajtására hozott intézkedésekkel párhuzamosan biztosítania kell az ezen irányelvből eredő jogok tényleges és hatékony jogi védelmét (lásd analógia útján különösen a C-180/95. sz. Draehmpaehl-ügyben 1997. április 22-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-2195. o.] 24., 39. és 40. pontját). A jogsértések visszaszorítására irányuló szankciók szigorúságának összhangban kell lennie a jogsértés súlyával, tényleges visszatartó erőt biztosítva (lásd különösen a C-383/92. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 1994. június 8-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-2479. o.] 42. pontját, valamint a fent hivatkozott Draehmpaehl-ügyben hozott ítélet 40. pontját), az arányosság általános elvének tiszteletben tartásával (lásd ebben az értelemben a C-101/01. sz. Lindqvist-ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12971. o.] 87. és 88. pontját, valamint a C-430/05. sz., Ntinionik és Pikoulas ügyben 2007. július 5-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-5835. o.] 53. pontját).
- 64 Mindenesetre a 2000/78 irányelv megfelelő és eredményes végrehajtásával nem tekinthető összeegyeztethetőnek egy pusztán szimbolikus szankció alkalmazása.
- 65 A jelen esetben a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos elévülési idő a tényállás megvalósulásának időpontjától kezdődik, míg a 137/2000. sz. kormányrendelet 20. cikkében előírt egyéves keresetindítási határidő is ugyanebben az időpontban kezdődik. Ebből következik, hogy egy panaszos a panasz alapját képező tényállás bekövetkeztétől számított 6 hónaptól 12 hónapig terjedő időszakban a 2000/78 irányelv szerinti hátrányos megkülönböztetés miatt jogszerűen nyújthat be panaszt a CNCD-hez, miközben a nemzeti jognak a CNCD által előnyben részesített értelmezése szerint valószínűleg már nem alkalmazható a 137/2000. sz. kormányrendelet 26. cikkének (1) bekezdésében előírt szankció. Mindenesetre a Bíróság elé terjesztett észrevételekből kitűnik, hogy még ha a panaszt jóval a hat hónapos elévülési idő lejártát megelőzően nyújtották is be, a 137/2000. sz. kormányrendelet 20. cikke (7) bekezdésének rendelkezései ellenére előfordulhat, hogy a CNCD valamely, szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó állításról szóló döntését csak az említett hat hónapos elévülési idő lejártát követően hozza meg.
- 66 Az ilyen helyzetekben, amint az különösen a jelen ítélet 17., 21. és 34. pontjából kitűnik, a CNCD gyakorlatában, bármilyen súlyú is legyen az általa megállapított hátrányos megkülönböztetés, a kiszabott szankció nem a 2000/78 irányelv átültetésére szolgáló 137/2000. sz. kormányrendeletben előírt bírság, hanem egy olyan, az általános nemzeti jogszabályokban előírt nem vagyoni szankció, amely lényegében „a jogszabályi rendelkezések betartására vonatkozó ajánlással” kísért szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetés.
- 67 A kérdést előterjesztő bíróság feladata ellenőrizni különösen azt, hogy az előző pontban ismertetettekhez hasonló feltételek mellett nem hiányzik-e a 2000/78 irányelv átültetésére létrehozott szankciórendszernek a valódi elrettentő ereje, amennyiben az eljáráshoz fűződő érdeküket igazoló

személyek olyannyira ódzkodnának az irányelvet átültető nemzeti szabályozásból eredő jogaik érvényesítésétől (lásd analógia útján a fent hivatkozott Draehmpaehl-ügyben hozott ítélet 40. pontját). Ami a szankció visszatartó hatását illeti, a kérdést előterjesztő bíróság adott esetben figyelembe vehetné az érintett alperes esetleges visszaeső magatartását is.

- 68 Kétségtől a pusztán tény, hogy egy meghatározott szankció alapvetően nem vagyoni jellegű, nem szükségszerűen jelenti azt, hogy tisztán szimbolikus jellegű (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Freyn-ügyben hozott ítélet 39. pontját), különösképpen, ha a szankciót kellő fokú nyilvánosság kíséri, és abban az esetben, ha a kártérítési igénnyel kapcsolatos esetleges keresetek keretében megkönnyíti az említett irányelv szerinti hátrányos megkülönböztetés bizonyítását.
- 69 Mindenesetre, ebben az esetben a kérdést előterjesztő bíróságra tartozik annak ellenőrzése, hogy helyénvaló-e az alapügyhöz hasonló tényállás esetén egy olyan szankció alkalmazása, mint egy egyszerű figyelmeztetés (lásd analógia útján a C-271/91. sz. Marshall-ügyben 1993. augusztus 2-án hozott ítélet [EBHT 1993., I-4367. o.] 25. pontját). E tekintetben a 137/2000. sz. kormányrendelet 27. cikke alapján a kártérítési igénnyel kapcsolatos keresetek – melyekre hároméves keresetindítási határidő vonatkozik –, mint olyanok, nem tudják pótolni a szankció hatékonysága, arányossága, illetve visszatartó ereje szempontjából az említett bíróság által a jelen ítélet 66. pontjában ismertetett helyzetre tekintettel megállapított esetleges hiányosságokat. Ugyanis, ahogyan arra az Accept a Bíróság előtt a tárgyalás során hivatkozott, ha a 2000/78 irányelv 9. cikkének (2) bekezdésében említett típusú egyesület nem hátrányos megkülönböztetés egy meghatározott sértettje részéről jár el, az ilyen egyesület esetében a vonatkozó nemzeti jogszabályok alapján nehéznek bizonyulhat a sérelem fennállásának bizonyítása.
- 70 Egyébiránt, amint azt az Accept is állítja, ha bebizonyosodik, hogy a román jogrendszerben az egészen csekély súlyú jogsértések esetében főszabály szerint kizárólag a figyelmeztetésből álló szankciót szabják ki, ez a körülmény utalhat arra, hogy e szankció nincs összhangban az említett irányelv szerinti egyenlő bánásmód elve megsértésének súlyával.
- 71 Mindenesetre emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, amennyiben valamely helyzet valamely irányelv hatálya alá tartozik, a nemzeti bíróság a nemzeti jog alkalmazásakor köteles azt amennyire csak lehetséges az adott irányelv szövegére és céljára tekintettel értelmezni az irányelv által kitűzött cél elérése érdekében (lásd ebben az értelemben különösen a 14/83. sz., von Colson és Kamann ügyben 1984. április 10-én hozott ítélet [EBHT 1984., 1891. o.] 26. és 28. pontját; a C-106/89. sz. Marleasing-ügyben 1990. március 13-án hozott ítélet [EBHT 1990., I-4135 o.] 8. pontját; a C-196/02. sz. Nikoloudi-ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1789. o.] 73. pontját, és a C-406/08. sz. Uniplex (UK) ügyben 2010. január 28-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-817. o.] 45. és 46. pontját).
- 72 Így módon adott esetben a kérdést előterjesztő bíróságra tartozna az alapügyben különösen annak vizsgálata, hogy – amint azt az Accept is javasolja – a 137/2000. sz. kormányrendelet 26. cikkének (1) bekezdése értelmezhető-e úgy, hogy a 2/2001. sz. kormányrendelet 13. cikkének (1) bekezdésében megállapított hat hónapos elévülési idő nem alkalmazandó a 26. cikk (1) bekezdése által elrendelt szankciókra.
- 73 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/78 irányelv 17. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely alapján az ezen irányelv értelmében vett szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés megállapítása esetén, csak az alapügyben szereplőhöz hasonló figyelmeztetést lehet alkalmazni, amikor egy ilyen megállapításra a tényállás bekövetkezésétől számított hat hónapos elévülési idő leteltét követően kerül sor, ha ugyanezen szabályozás alapján az ilyen hátrányos megkülönböztetést nem szankcionálják olyan anyagi és eljárásjogi feltételek mellett, amelyek biztosítják, hogy a szankció hatékony, arányos és visszatartó erejű legyen. A kérdést előterjesztő bíróság feladata értékelni, hogy ez

az eset áll-e fenn az alapügyben szóban forgó szabályozásnál, és adott esetben a nemzeti jogot, amennyire csak lehetséges, az említett irányelv szövegére és céljára tekintettel értelmezni az irányelv által kitűzött cél elérése érdekében.

A költségekről

⁷⁴ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (2) bekezdését és 10. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tényállás minősülhet „olyan tények[nek], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] hátrányos megkülönböztetés történt” egy hivatásos labdarúgóklub esetében, noha a szóban forgó nyilatkozatok egy olyan személytől származnak, aki annak ellenére, hogy e klub vezetőjeként lép fel, és mind a média, mind a társaság annak tekinti, felvételi kérdésekben jogilag nem feltétlenül rendelkezik döntési, illetve képviselési jogosultsággal.**
- 2) **A 2000/78 irányelv 10. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha az alapjogvita alapjául szolgálóhoz hasonló tények „olyan tények[nek minősülnek] [...], amelyek alapján feltételezhető, hogy [...] [szexuális irányultságon alapuló] hátrányos megkülönböztetés történt” valamely hivatásos labdarúgóklub játékosainak felvételekor, a 2000/78 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében meghatározott bizonyítási teher nem vezet olyan bizonyítás megköveteléséhez, amelyet lehetetlen teljesíteni a magánélet tiszteletben tartásához való sérelme nélkül.**
- 3) **A 2000/78 irányelv 17. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely alapján az ezen irányelv értelmében vett szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetés megállapítása esetén, csak az alapügyben szereplőhöz hasonló figyelmeztetést lehet alkalmazni, amikor egy ilyen megállapításra a tényállás bekövetkezésétől számított hat hónapos elévülési idő leteltét követően kerül sor, ha ugyanezen szabályozás alapján az ilyen hátrányos megkülönböztetést nem szankcionálják olyan anyagi és eljárásjogi feltételek mellett, amelyek biztosítják, hogy a szankció hatékony, arányos és visszatartó erejű legyen. A kérdést előterjesztő bíróság feladata értékelni, hogy ez az eset áll-e fenn az alapügyben szóban forgó szabályozásnál, és adott esetben a nemzeti jogot, amennyire csak lehetséges, az említett irányelv szövegére és céljára tekintettel értelmezni az irányelv által kitűzött cél elérése érdekében.**

Aláírások